

Brüssel, 3. juuli 2026
(OR. en)

11116/26

ECOFIN 906
UEM 310
SOC 435
EMPL 237
COMPET 850
ENV 826
EDUC 292
ENER 448
JAI 886
GENDER 123
JEUN 166
SAN 524
EIB
ECB

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	NÕUKOGU SOOVITUS, mis käsitleb Taani majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitus eelnõu, mis põhineb komisjoni ettepanekul COM(2026) 204 final ning mida on muudetud ja milles on kokku lepitud nõukogu erinevates komiteedes ning mille on viimistlenud majandus- ja rahanduskomitee.

NÕUKOGU SOOVITUS,

mis käsitleb Taani majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97¹, eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EL) 2024/1263 on selgitatud majandusjuhtimise raamistiku eesmäärke; raamistik peaks reformide ja investeringute abil edendama usaldusväärsset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupidavust, samuti ära hoidma valitsemissektori ülemäära eelarvepuudujääki. Määruses on sedastatud, et nõukogu ja komisjon teevad Euroopa poolaasta raames mitmepoolset järelevalvet kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping) sätestatud eesmärkide ja nõuetega. Euroopa poolaasta raames sõnastatakse eelkõige riigipõhised soovitusel ja jälgitakse nende rakendamist.
- (2) Komisjon võttis 25. novembril 2025 määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu 2026. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Taanit ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Komisjon võttis vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta, soovitusel Euroopa Liidus inimkapitali käsitleva nõukogu soovitusel kohta ning ettepaneku 2026. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste rakendamist ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete järgimist. Nõukogu võttis euroala majanduspoliitikat käsitleva soovitusel² vastu 21. aprillil 2026 ning ühise tööhõivearuande ja inimkapitali käsitleva soovitusel 9. märtsil 2026.
- (3) Komisjon avaldas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi – strateegilise raamistiku, mille eesmärk on suurendada järgmisel viiel aastal liidu üleilmset konkurentsivõimet. Selles on määratud kindlaks kestliku majanduskasvu elutähtsad tugisambad, milleks on kolm hädavajalikku tegevusvaldkonda – innovatsioon, süsinikuheite vähendamine ja konkurentsivõime – ning julgeolek. Konkurentsivõime kompassi on pärast selle avaldamist võetud arvesse Euroopa poolaasta töös, tagades, et liikmesriikide majanduspoliitika on kooskõlas ELi strateegiliste eesmärkidega, ning kujundades ühtse majandusjuhtimise käsitusel, mis edendab kestlikku majanduskasvu, innovatsiooni ja vastupidavust kogu liidus.

² ELT C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) 2026. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta protsess koos taaste- ja vastupidavusrahastu³ viimase etapi rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavad koos ühtekuuluvuspoliitika rahastusega on olnud Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks esmatähtsad, kuna kavad peavad tulemuslikult käsitlema kõiki viimaste Euroopa poolaasta tsüklite raames esitatud riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme või märkimisväärset osa neist ja Euroopa ühtekuuluvuspoliitika rahastatavates programmides tuleb riigipõhiseid soovitusi arvesse võtta. Nüüd, kus taaste- ja vastupidavusrahastu kehtivusaeg läheneb lõpule, on endiselt oluline jätkata ja arendada edasi selle rahastu raames toetatud ja rakendatud reforme ja investeeringuid, eelkõige neid, mis aitavad lahendada riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme.
- (5) Komisjon avaldas 3. juunil 2026 Taani kohta 2026. aasta riigiaruande. Selles hinnati Taani edusamme 2025. aasta riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehtud kokkuvõtte sellest, kuidas Taani on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks Taani kõige pakilisemad probleemid. Samuti hinnati Taani edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Nõukogu võttis 21. jaanuaril 2025 komisjoni hinnangu ja soovitusel põhjal vastu soovitusel, millega kiidetakse heaks Taani riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava⁴. Eelarve- ja struktuurikava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja selles kehtestatakse netokulude maksimaalse kasvumäära kujul eelarvepiirang neljaks aastaks. Nõukogu soovitas kehtestada järgmised netokulude maksimaalsed kasvumäärad: 5,0 % 2025. aastaks, 5,7 % 2026. aastaks, 3,8 % 2027. aastaks ja 2,9 % 2028. aastaks; need määrad vastavad maksimaalsetele kumulatiivsetele kasvumääradele, mis on arvutatud võrdluses baasaastaga 2023 ning mis on 2025. aastal 12,6 %, 2026. aastal 18,9 %, 2027. aastal 23,5 % ja 2028. aastal 27,1 %.
- (7) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja selle tagajärjed kujutavad endast Euroopa Liidu jaoks eksistentsiaalset väljakutset. Komisjon kutsus liikmesriike üles taotlema stabiilsuse ja kasvu paktiga ette nähtud riikide vabastusklausli koordineeritud aktiveerimist, et toetada ELi jõupingutusi, mille eesmärk on suurendada kiiresti ja märkimisväärselt kaitsekulutusi⁵, ning Euroopa Ülemkogu kiitis selle ettepaneku 6. märtsil 2025 heaks. Taani taotlusel võttis nõukogu 8. juulil 2025 komisjoni soovitusel põhjal vastu soovitusel, millega lubatakse Taanil netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda⁶. Ajavahemik, mil on aktiveeritud riiklik vabastusklausel (2025–2028), võimaldab Taanil vaadata ümber valitsemissektori kulude prioriteedid või suurendada valitsemissektori tulusid, tagamaks, et püsivalt suuremad kaitsekulutused ei ohusta keskpikas perspektiivis riigi rahanduse jätkusuutlikkust.

⁴ Nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovitus, millega kiidetakse heaks Taani riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava (ELT C, C/2025/654, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/654/oj>).

⁵ Komisjoni teatis „Suuremate kaitsekulutuste võimaldamine stabiilsuse ja kasvu pakti raames“ (Brüssel, 19.3.2025, C(2025) 2000 final).

⁶ Nõukogu 8. juuli 2025. aasta soovitus, millega lubatakse Taanil määruse (EL) 2024/1263 kohaselt nõukogu kehtestatud netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda (riikide vabastusklausli aktiveerimine) (ELT C, C/2025/3963, 20.8.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/3963/oj>).

- (8) Taani esitas 30. aprillil 2026 oma 2026. aasta eduaruande⁷ netokulude soovitatud maksimaalsete kasvumäärade järgimise kohta.
- (9) SKP reaalkasv oli 2025. aastal 2,9 % ja tarbijahindade harmoneeritud indeksiga (THHI) mõõdetud inflatsioon 1,8 %. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv 2026. aastal 1,9 % ja 2027. aastal 1,8 % ning THHIga mõõdetud inflatsioon on 2026. aastal 1,8 % ja 2027. aastal 1,9 %.
- (10) Eurostati esitatud andmete⁸ põhjal vähenes Taani valitsemissektori eelarve ülejääk 4,5 %-lt SKPst 2024. aastal 2,9 %-le SKPst 2025. aastal. Ülejäägi vähenemine 2025. aastal kajastab peamiselt kaitsekulude suurenemist. 2026. aasta kevadprognoosi koostamise ajal komisjonile teada olnud poliitikameetmete põhjal prognoosis komisjon valitsemissektori eelarve ülejäägiks 2026. aastal 0,9 % ja 2027. aastal 0,5 % SKPst. Eelarvepuudujäägi vähenemine 2026. aastal kajastab peamiselt suurenenud kulutusi, eelkõige kaitsele, ja mõningaid tulumeetmeid.
- (11) Eurostati esitatud andmete⁹ põhjal vähenes Taani valitsemissektori võlg 30,5 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 27,9 %-le SKPst 2025. aasta lõpus. 2026. aasta kevadprognoosi koostamise ajal komisjonile teada olnud poliitikameetmete põhjal prognoosis komisjon, et valitsemissektori võla suhe SKPsse väheneb 2026. aasta lõpuks 27,0 %-le ja 2027. aasta lõpuks 26,2 %-le.

⁷ 2026. aasta eduaruannetega saab tutvuda aadressil https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

⁸ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

⁹ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

- (12) Eurostati andmete¹⁰ kohaselt moodustasid valitsemissektori kaitsekulutused Taanis 2025. aastal 2,2 % SKPst, mis tähendab baasaastaga 2021 võrreldes 1,0 protsendipunkti suurst kasvu. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on need 2026. aastal 2,6 % SKPst, mis tähendab 2021. aastaga võrreldes 1,4 protsendipunkti suurst kasvu¹¹.
- (13) Liit seisab jätkuvalt silmitsi energiavarustushäirete ja suure hinnavolatiilsuse ohuga, mida süvendavad üleilmseid nafta- ja gaasiturge mõjutavad geopoliitilised pinged. 2022.–2023. aasta energiakriisist saadud kogemused on näidanud, et ulatuslikud ja mittesihipärased meetmed toovad kaasa suured eelarvekulud ning on sotsiaalselt ja majanduslikult ebatõhusad. Pärast sõja puhkemist Lähis-Idas 2026. aasta veebruaris ei ole Taani kehtestanud uusi eelarvepoliitika meetmeid, et leevendada kõrgete energiahindade mõju leibkondadele ja ettevõtetele¹².
- (14) Komisjoni arvutuste kohaselt suurenesid Taani netokulud 2025. aastal 7,3 % ning 2024. ja 2025. aastal kumulatiivselt 10,9 %. Netokulude kasv 2025. aastal on üle soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle on 1,0 % SKPst. 2024. ja 2025. aasta peale kokku jääb netokulude kumulatiivne kasvumäär alla soovitatud maksimaalse kasvumäära¹³.

¹⁰ Eurostat, valitsemissektori kulud valitsemisfunktsioonide klassifikaatori (COFOG) alusel.

¹¹ NATO kaitsekulutuste määratlus erineb COFOGi kaitsekulutuste määratlusest. Peale selle võib esineda erinevusi tulenevalt kulutuste kirjendamise ajast, eelkõige kaitseotstarbelise varustuse puhul, kuna NATO aruanded ei lähtu kulutuse kirjendamise aja osas rahvamajanduse arvepidamise reeglitest.

¹² See kajastab olukorda komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kuupäeva seisuga (4. mai 2026).

¹³ Kuna Taani suhtes kohaldatakse riikide vabastusklausliga võimaldatavat paindlikkust, keskendutakse nõuetele vastavuse hindamisel viimati nimetatud võrdlusele.

- (15) Komisjoni arvutuste kohaselt peaksid Taani netokulud 2026. aastal suurenema 6,7 % ning 2024., 2025. ja 2026. aastal kumulatiivselt 18,3 %. Prognoositud netokulude kasv 2026. aastal on üle soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle on 0,4 % SKPst. 2024., 2025. ja 2026. aasta peale kokku jääb netokulude kumulatiivne kasvumäär alla soovitatud maksimaalse kasvumäära¹⁴.
- (16) Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt, sisuliselt ja õigeaegselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus liidu rahastamisvahendite edukaks rakendamiseks, sealhulgas Euroopa poolaasta kontekstis.
- (17) Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Õiglase Ülemineku Fondi (JTF) ja Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) toetust hõlmavate ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamine edeneb Taanis nii projektide väljavalimise kui ka maksete tegemise seisukohast ELi keskmisest kiiremini. Oluline on säilitada praegune hoog, maksimeerides samal ajal investeeringute mõju kohapeal. Taani juba võtab oma ühtekuuluvuspoliitika programmide raames meetmeid konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamiseks. Esmatähtis on tagada, et uued investeeringud, mille Taani pani paika ühtekuuluvuspoliitika fondide vahehindamise käigus, eelkõige need, mis on seotud vahehindamise määruses¹⁵ kindlaks määratud viie prioriteediga, tehakse kiiresti ja tulemuslikult.

¹⁴ Kuna Taani suhtes kohaldatakse riikide vabastusklausliga võimaldatavat paindlikkust, keskendutakse nõuetele vastavuse hindamisel viimati nimetatud võrdlusele.

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/1914, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahehindamise raames.

- (18) Taani seisab silmitsi mitme probleemiga, mis on seotud innovatsiooni ja tootlikkuse, energiasüsteemi ümberkujundamise, kestliku põllumajanduse, ringmajanduse ja jäätmekäitluse, oskuste ja eluasemetega.
- (19) Tootlikkuse kasv on endiselt koondunud vähestesse suurettevõttesse, samal ajal kui väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd) seisavad jätkuvalt silmitsi innovatsiooni ja uute tehnoloogiate kasutuselevõttu pärssivate takistustega, eriti väljaspool pealinnapiirkonda asuvates piirkondades, mis rõhutab innovatsiooni piiratud levikut VKEde seas. Taani on teinud edusamme innovatsiooni edendamisel, sõlmides poliitilisi kokkuleppeid, mis käsitlevad teadusuuringute ja innovatsiooni mitmeaastast rahastamist ning ülikoolidest ettevõttesse suunduva teadmus- ja tehnosiirde tõhustamist. Kuigi hiljutiste poliitikameetmete tulemused on olnud positiivsed, ei lahenda need täielikult innovatsioonisüsteemi konkreetseid puudusi. Sihipärasematele ja ühtlustatumatele innovatsiooni toetavatele vahenditele juurdepääsu parandamine, killustatuse ja halduskoormuse vähendamine, teadmiste levitamise parandamine teadusasutuste ja ettevõtete vahel ning riikliku innovatsioonihangete raamistiku tõhustamine aitaks VKEdel integreerida tipptasemel lahendusi ning osaleda aktiivsemalt teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemides.
- (20) Kasvufirmadele mõeldud rahastamise kättesaadavus on äärmiselt oluline, et toetada uuenduslike ettevõtjate kasvu ning nende panust tootlikkuse ja majanduse dünaamilisuse suurendamisse. Hoolimata suurest aktsiaturust on esmaste avalike pakkumiste arv väike ja turul domineerib väike arv suurettevõtteid. Samal ajal on riskikapitaliga seotud tegevus püsinud viimastel aastatel üldjoontes stabiilsena, samal ajal kui mõned Taani äriühingud on otsinud kasvukapitali, paigutudes ümber suurematele rahvusvahelistele turgudele, kus on suuremad kapitalikogumid ja rohkem toetavaid kasvuraamistikke. See näitab, et kasvuetapi omakapitali on võimalik edasi arendada ja parandada Taanis esialgsete avalike pakkumiste tingimusi, et tagada kapital kohalike dünaamiliste ettevõtete laienemiseks, rahvusvahelistumiseks ja innovatsiooniks. Kodumajapidamiste ja institutsionaalsete säästude laialdasem kaasamine omakapitaliinvesteeringutesse, sealhulgas Taani investeerimis- ja säästukontodega seotud puuduste kõrvaldamise kaudu, aitaks veelgi süvendada riigisiseseid kapitaliturge ja suurendada pikaajalise rahastamise pakkumist.

- (21) 2025. aastal toodeti 92,4 % Taani elektrienergia netotoodangust taastuvatest energiaallikatest, mis oli kõnealusel aastal suurim osakaal ELis ja suurim Taani ajaloos. Pärast avamere tuuleenergia arengukava tabanud tagasilööke kuulutati 2025. aasta lõpus välja uued avamere tuuleparkide hanked, pakkudes võimalikele arendajatele kahesuunalise hinnavahelepingu mudeli alusel riigi toetust. Taani kasutas puhta tööstuse kokkuleppega seotud riigiabi raamistikku (CISAF). 2025. aastal võeti vastu või tehti usaldusväärsel viisil teatavaks täiendavad meetmed omamaise taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks, sealhulgas vastusena riikliku energiakriisirühma (NEKST) soovitudele.
- (22) Taastuvate energiaallikate suur osakaal Taani elektritootmise struktuuris tähendab, et edasine elektrifitseerimine kõigis sektorites võib olla võimas süsinikuheite vähendamise ja energia taskukohasust mõjutav hoob, eelkõige volatiilsete fossiilkütuse turgude kontekstis. Oluline samm astuti 1. jaanuaril 2026, kui kodumajapidamiste elektrimaksu vähendati 72,7 ööriitl vaid 0,8 ööriile kilovatt-tunni kohta. See on tervitatav areng ka energia taskukohasuse seisukohast, võttes arvesse, et Taani kodumajapidamiste elektriarve oli 2025. aastal üks ELi suurimaid, seda peamiselt maksude tõttu. Kodumajapidamiste elektrimaksu vähendamine on siiski vaid ajutine (kaheks aastaks). Tööstustarbijatele on elektrimaksud juba suures osas tagastatavad. Oma potentsiaali täielikuks realiseerimiseks oleks Taanile kasulik edendada edasist elektrifitseerimist, sealhulgas võttes vastu tervikliku elektrifitseerimisstrateegia, milles sätestatakse struktuursemad meetmed ja tähtajalised valdkondlikud eesmärgid.

- (23) Hoolimata viimastel aastatel elektrivõrku tehtud märkimisväärtetest investeeringutest on Taani võrguvõimsus enneolematu nõudluse tõttu uute ühenduste järele ammendatud, eelkõige andmekeskuste, PtX-projektide ja akupõhiste energiasalvestussüsteemide poolt. See on sundinud riiklikku põhivõrguettevõtjat ajutiselt peatama (peatamine lõpeb 3. juunil) uute võrguga liitumise lepingute sõlmimise ja pikendama läbivaatamis- ja küpsusetapis olevate projektide menetlusaega. Kuigi selle olukorra lahendamiseks ja võrgu laiendamise kiirendamiseks on rakendatud või usaldusväärset viisil teatavaks tehtud mõned meetmed, jääb võrgu võimsus keskpikas perspektiivis tõenäoliselt piiratuks. Seda arvesse võttes võiks Taani lühendada pädevate asutuste poolt keskkonnalubade saamiseks kuluvat keskmist menetlusaega, sealhulgas tagades piisava töötajate arvu. Taani võiks kaaluda ka meetmeid võrgujärjekorra haldamise ja võrgu paindlikkuse edasiseks parandamiseks, et optimeerida olemasoleva võrgutaristu kasutamist. Lisaks mõjutab Taani elektritarbijaid endiselt hinnavolatiilsus, kusjuures hinnad tõusevad siis, kui taastuvenergia tootmine on madal ning kulukas fossiilkütuste tootmine määrab tõenäoliselt piirhinnad, mis rõhutab fossiilkütustest sõltumatute paindlikkuslahenduste, näiteks energia salvestamise ja tarbimiskaja vahendite jätkuvat tähtsust pakkumise ja nõudluse tasakaalustamisel kõigil asjakohastel ajavahemikel ning süsteemi üldise paindlikkuse parandamisel.

- (24) Põllumajandussektor on Taani peamine kasvuhoonegaaside heite allikas, mis on hõlmatud jõupingutuste jagamise määrusega¹⁶. Intensiivsed põllumajandustavad põhjustavad ka ülemäärast toitainete leostumist ja äravoolu põldudelt, millel on tõsised tagajärjed mulla seisundile, loodusele ning vee- ja mereökosüsteemidele. Seetõttu on põllumajandusliku toidutööstuse kestlikumaks muutmine keskse tähtsusega, et saavutada kliimaeesmärgid ning tagada kestlik heaolu. 18. novembril 2024 programmi „Roheline Taani“ kohta saavutatud poliitiline kokkulepe on endiselt peamine selles valdkonnas jõupingutusi suunav riiklik poliitikaraamistik. 2025. aastal kiitsid kõik 23 kõnealuse kokkuleppe alusel loodud kohalikku kolmepoolset partnerlust heaks põllumajandusmaa looduslikeks aladeks muutmise kava. Lisaks on jõutud kokkuleppele lämmastikku käsitleva uue määruse suhtes, milles sätestatakse, et alates 2027. aastast kehtestatakse põllumajandustootjatele kogu riigis lämmastikuheite ülemmäärad. See uus mudel peaks vähendama lämmastikuheidet 7900 tonni võrra. Nendele positiivsetele sammudele tuginedes on kokkulepitud meetmete kiire rakendamine endiselt väga oluline, et tagada „Rohelise Taani“ kokkuleppes sätestatud kliima- ja keskkonnameetmete saavutamine 2030. aastaks. Taanil oleks kasulik ka uurida koostoimet meetmetega, mis lisatakse riiklikku looduse ja elurikkuse seadusesse, ning mitme looduse taastamise kavas sisalduva kohustusega.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. aprilli 2023. aasta määrus (EL) 2023/857, millega muudetakse määrust (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning määrust (EL) 2018/1999 (ELT L 111, 26.4.2023, lk 1–14, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/857/oj>).

- (25) Vaatamata hiljutistele jõupingutustele seisab Taani jätkuvalt silmitsi probleemidega, mis on seotud üleminekuga tugevamale ringmajandusele, ja jäätmekäitluspoliitika tõhustamisega. Taani majandus sõltub endiselt suurel määral esmastest ressurssidest ja imporditud materjalidest. Eurostati viimaste andmete kohaselt on Taani toidujäätmete (2023. aastal), olmejäätmete (2024. aastal) ja pakendijäätmete (2023. aastal) kogused elaniku kohta ELis ühed suurimad¹⁷. Samuti põletab Taani (energia taaskasutamine) suurima koguse olmejäätmeid elaniku kohta ELis, materjalide ringkasutuse määr on endiselt alla ELi keskmise ning ringlussevõetud olmejäätmete osakaal ei ole märgatavalt kasvanud. Jäätmete liigiti kogumise süsteemi loomine kõigi jäätmevoogude jaoks enamikus omavalitsustes, rangemad kaubanduslike jäätmete käitlemise normid, reformid jäätmepõletusturu liberaliseerimiseks ja uus pakenditega seotud laiendatud tootjavastutuse süsteem on positiivsed sammud, kuid vaja on täiendavaid meetmeid, et vältida olme- ja pakendijäätmete teket, suurendada olmejäätmete korduskasutamist ja ringlussevõttu ning korduskasutatavate ja ringlussevõetavate olmejäätmete põletamiselt kõrvalejuhtimiseks. Riikliku ringmajanduse tegevuskava eelseisev ümberhindamine ja läbivaatamine annab võimaluse teha kindlaks uued algatused. See võiks hõlmata stiimuleid ringluspõhisemate pakendite ja tootedisaini edendamiseks ning teiseste materjalide ulatuslikumaks kasutamiseks.
- (26) Võttes arvesse inimkapitali olulist rolli liidu konkurentsivõime ja strateegilise autonoomia edendamisel, soovitas nõukogu 2026. aastal liikmesriikidel võtta meetmeid, et kiiresti käsitleda oskuste, hariduse ja koolituse vallas inimkapitaliga seotud struktuurseid probleeme, mis pär�ivad konkurentsivõimet. Taanile adresseeritud 2026. aasta riigipõhised soovitusel võivad aidata rakendada nõukogu soovitusel inimkapitali kohta liidus.

¹⁷ Seitse liikmesriiki ei ole esitanud 2024. aasta andmeid olmejäätmete kohta ja neli liikmesriiki ei ole esitanud 2023. aasta andmeid pakendijäätmete kohta.

- (27) Taani tööturu olukord on endiselt pingeline, töötuse määr on madal ja tööeline elanikkond kasvab; siiski võib täheldada töötuse mõningast suurenemist. Üha suurema osa töötajatest moodustab peamiselt võõrtöötajad, eakamad ja väga noored töötajad; samal ajal võib oskuste nappus ja tööturu vajadustele mittevastavus pidurdada tööhõivet ja majanduskasvu. Oskustööliste nappus on laialt levinud teatavatel tervishoiu- ja hooldusvaldkonna kutsealadel, kuid eelkõige sektorites, mis toetavad rohe- ja digipööret. Digipöörde puhul puudutab see eelkõige IKT-spetsialiste, aga ka enamikus sektorites vajatavaid digioskusi. Rohepöörde puhul puudutab see ehitus- ja tsiviilehitussektorit laiemalt, sealhulgas hoonete ehitamiseks ja renoveerimiseks vajalikke oskusi (küte, soojustamine jne), aga ka suuremahuliste energiaprojektidega seotud oskusi. Kuigi kutsekoolidesse uute õpilaste asjakohase vastuvõtmise tagamiseks on reformide raames võetud teatavaid meetmeid, suurendab haridussüsteemist varakult lahkunud noorte suur ja kasvav arv nende inimeste arvu, kellel tõenäoliselt puuduvad põhioskused. Oskuste nappust süvendab veelgi püsiv ebavõrdsus hariduses ja koolituses piirkondlikul tasandil, mida tõendavad kohustusliku koolihariduse lõpus toimuvate lõpueksamite tulemused, eelkõige kirja- ja arvutusoskuse osas. Nende probleemide lahendamiseks peaks Taani püüdma meelitada kohalikesse alg- ja põhikoolidesse (*folkeskole*) rohkem kvalifitseeritud õpetajaid.

- (28) Kuigi Taani on astunud samme taskukohasuse edendamiseks mittetulunduslike eluasemete kaudu, tuleb eluasemete üldist ehitamist laiendada, et vastata suurele nõudlusele, eelkõige pealinnapiirkonnas. Omanike kasutuses olevate eluasemete kõrged hinnad, mittetulunduslike eluasemete pikad ootejärjekorrad ning keerulised planeerimismenetlused ja uute ehitiste maakasutuseeskirjad on toonud kaasa madalama sissetulekuga leibkondade jaoks taskukohaste eluruumide püsiva nappuse. Osaliselt seetõttu seisavad madalama sissetulekuga leibkonnad, ühe palgasaajaga leibkonnad ja üksi elavad noored silmitsi sissetulekute suhtes kõrgete eluasemekuludega. Madalama hinnaga eluasemete pakkumise suurendamiseks ja seega madala sissetulekuga leibkondade jaoks eluasemete taskukohasuse tagamiseks on oluline, et mittetulunduslike eluasemete ehituse hinnalagede paremaks ühtlustamiseks turuhindadega juba võetud meetmeid täiendataks meetmetega, mille eesmärk on edendada elamuehitust üldisemalt, eelkõige maakasutuse planeerimise menetluste lihtsustamise ja selle valdkonna normide läbivaatamise kaudu,

SOOVITAB Taanil võtta 2026. ja 2027. aastal järgmisi meetmeid.

1. Jätkuvalt pidada kinni netokulude maksimaalsetest kasvumääradest, mida soovitas nõukogu 21. jaanuaril 2025, kasutades samal ajal nõukogu aktiveeritud riikide vabastusklausliga võimaldatavat paindlikkust. Suurendada üldisi kaitse- ja julgeolekukulutusi ja -valmidust, tagades samal ajal võla jätkusuutlikkuse ja kulutuste tõhususe ning kohandades järk-järgult eelarvet, et säilitada struktuurselt suuremad kaitsekulutused. Tagada, et energiahindade tõusu mõju leevendamiseks võetud meetmed on ajutised, suunatud vähekaitstud leibkondade kaitsmisele või energiamahukate ettevõtete vajaduste rahuldamisele, säilitavad stiimulid energiasäästuks ning et nende eelarvekulud on kooskõlas ELi eelarveraamistiku kohaste kohustustega.
2. Tagada taaste- ja vastupidavusrahastu raames rakendatavate reformide ja investeeringute järjepidevus. Säilitada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamise hoog, tuginedes vajaduse korral ühtekuuluvuspoliitika raamistiku vahehindamise kontekstis kokkulepitud vahendite strateegilistele prioriteetidele ümberjaotamisele ja paindlikkusele.
3. Toetada VKEsid innovatsiooni ja uute tehnoloogiate kasutuselevõtmisel, parandades innovatsiooni rahastamisvahendite kättesaadavust, edendades teadmiste levitamist ja tugevdades riiklikku innovatsiooniahangete raamistikku. Parandada juurdepääsu kasvufirmade rahastamisele kasvukapitali ja avalike aktsiaturgude kaudu ning kaasata veelgi rohkem riigisiseseid sääste kodumajapidamiste ja institutsioonide omakapitaliinvesteeringute kaudu.
4. Kiirendada elektrifitseerimise tempot. Toetada ülekande- ja jaotustasandil vajaliku elektrivõrgu ajakohastamist ning olemasoleva taristu optimeerimist. Edendada tarbimiskaja, energia salvestamist ja muid fossiilkütustest sõltumatuid paindlikkuslahendusi. Jätkata põllumajandus- ja loomakasvatustegevuse intensiivsust vähendavate meetmete rakendamist. Tugevdada ringmajanduse ja jäätmekäitluse poliitikat, edendades veelgi olmejäätmete ja muude jäätmete tekke ärahoidmist, korduskasutamist ja ringlussevõttu.

5. Tegeleda oskuste nappusega, et vastata tööturu vajadustele. Tõhustada meetmeid, mille eesmärk on parandada põhioskusi, võidelda ebavõrdsusega hariduses ja koolituses, tegeleda kvalifitseeritud õpetajate puudusega ja võidelda haridussüsteemist varakult lahkumisega.
6. Suurendada eluasemete pakkumist, eelkõige suurlinnades, lihtsustades planeerimismenetlusi ja vaadates läbi maakasutuse planeerimise normid, et hõlbustada uute eluruumide ehitamist.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja
